

Література:

1. Зверяков М.І. Формування моделі економічного розвитку в нових історичних реаліях. *Економіка України*. 2022. № 8. С. 3-19. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.08.003>
2. Зверяков М. І. Концепція соціального ринкового господарства в повоєнному відновленні України. *Економіка України*. 2023. № 3. С. 3-23. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.03.003>
3. Онищенко В.П. Людський і соціальний капітал України в період її післявоєнного відновлення. *Економіка України*. 2023. № 1. С. 3-19. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.01.003>
4. Геєць В.М., Близнюк В.В., Никифорок О.І. Актуальні аспекти політики соціальної якості в постконфліктній економіці України. *Економіка України*. 2022. № 6. С. 3-22. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.06.003>

Додул С.В.

студентка факультету економіки та управління підприємництвом ОНЕУ, Одеса

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Конкурентоспроможність країни базується на її здатності займати та утримувати стійкі позиції на певних сегментах світового ринку, при цьому вона має мати економічний потенціал для активного інноваційного росту. Важливою передумовою є наявність розвинутої системи ринкових інститутів і готовність ефективно реагувати на зміни світової ситуації, щоб максимально захистити національні інтереси. Розробка та реалізація концепції конкурентоспроможності є обов'язковою умовою виходу країни з кризового стану та виходу на новий рівень. Лише висока конкурентоспроможність вітчизняної економіки, як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку, може створити стійку основу для підвищення якості життя населення.

Таким чином, аналіз даної теми є **актуальним**, оскільки конкурентоспроможність є важливим аспектом розвитку економіки будь-якої країни, залучення інвестицій та економічного зростання, що визначає майбутній економічний потенціал країни.

Головною **метою** написання даної роботи є аналізування основних факторів, що впливають на конкурентоспроможність економіки країни.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможність країни залежить від здатності її промисловості впроваджувати інновації та модернізуватися. Компанії отримують перевагу перед найкращими світовими конкурентами через тиск і нові виклики. Їм вигідно мати сильних внутрішніх конкурентів, активних постачальників і вимогливих місцевих клієнтів. Фактори

конкурентоспроможності представляють собою обставини і умови, що впливають на конкурентоспроможність.

Серед важливих факторів, що впливають на конкурентоспроможність, продуктивність праці є основною. Вона завжди мала вирішальне значення як у конкуренції між підприємствами, так і між країнами, визначаючи здатність країни забезпечувати високий рівень доходу та окупність інвестицій, що є ключовим фактором для потенціалу економічного зростання. Макроекономічне середовище також має велике значення серед чинників національної конкурентоспроможності. Стабільність макроекономічного середовища є важливою умовою для стійкого розвитку економіки. Наприклад, постійний бюджетний дефіцит обмежує можливість уряду реагувати на економічні коливання. Висока інфляція та інші макроекономічні проблеми також негативно впливають на ефективність фірм та загальний розвиток економіки [4, с. 165].

До інших важливих факторів конкурентоспроможності належать наявність розвиненої та ефективної інфраструктури, яка забезпечує швидке та безпечно переміщення товарів та послуг. Ефективність транспорту, енергопостачання та телекомунікаційної інфраструктури мають велике значення для підвищення конкурентоспроможності національної економіки, сприяючи розвитку та підвищенню продуктивності різних секторів господарства.

Серед чинників, які сприяють конкурентоспроможності країни, також можна виділити відносну незалежність від коливань світових ринків і політики інших держав. Девальвація національної валюти, тобто падіння її курсу, є іншим фактором, який може підвищити конкурентоспроможність країни. Це може призвести до можливості пропонувати продукцію даної країни за більш низькими цінами або залишити ціни на колишньому рівні, що сприяє збільшенню прибутку в національній валюті. Вагомі переваги на міжнародному ринку залежать від конкретних факторів, таких як кваліфікована робоча сила і наявність інфраструктури, а також умови попиту, наявність конкурентних галузей у країні на міжнародному ринку і конкурентна ситуація на внутрішньому ринку [1]. О. Г. Белейченко виділяє такі групи макроекономічних чинників конкурентоспроможності економіки країни (рис. 1).

Рис. 1. Групи факторів конкурентоспроможності економіки країни [1]

У сучасних умовах глобалізації, вплив нових технологій призводить до перетворення та розширення факторів, що визначають конкурентоспроможність індустріальної економіки. Ці фактори формують систему та створюють

конкурентні переваги, взаємодіючи між собою. Нові фактори конкурентоспроможності, завдяки ефекту мультиплікатора, призводять до виникнення додаткових конкурентних переваг. Наприклад, використання мережі підвищує гнучкість та адаптивність до зовнішніх умов і внутрішніх проблем, сприяє прийняттю раціональних рішень і зменшенню виробничих витрат [2].

На сучасному етапі особливої вагомості набувають інституціональні фактори, які визначають конкурентоспроможність. Під основними інституціональними чинниками маються на увазі такі фактори: адміністративне середовище бізнесу, ефективність прав власності на винаходи, ефективна конкуренція, відсутність обмежень на трансфер технологій та ефективність у розпорядженні громадськими ресурсами [2].

Сучасний економічний контекст призводить до зменшення ефективності впливу факторів конкурентоспроможності на економічне зростання. Втім, важливо враховувати думку М. Портера, що надмірність деяких факторів може підірвати конкурентну перевагу країни, тоді як їхній дефіцит може сприяти оновленню та призвести до довгострокової конкурентної переваги. Держава відіграє провідну роль у створенні моделі соціально-економічного розвитку країни, що має велике значення для підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Розробка конкурентної стратегії вимагає визначення і розвитку стійких конкурентних переваг на основі їхньої життєздатності в умовах глобальної конкуренції [3, с. 53].

Висновок. Отже, можна підсумувати, що фактори, які впливають на конкурентоспроможність економіки країни, охоплюють широкий спектр аспектів, від інституційного середовища та інновацій до рівня освіти та екологічних аспектів. Важливими визначниками конкурентоспроможності є наявність ефективних інституцій, спроможних підтримувати підприємництво та бізнес-середовище. Якість суспільних інститутів і правова система грають вирішальну роль у створенні конкурентних умов для підприємств. Також велике значення мають інновації та технологічний розвиток. Країни, що активно інвестують у науково-дослідницьку роботу та розвиток нових технологій, можуть зберігати конкурентні переваги. Усі ці фактори взаємодіють одне з одним та визначають загальний рівень конкурентоспроможності країни.

Література:

1. *Белєйченко О. Г. Чинники впливу на конкурентоспроможність економіки. Економіка та держава. 2009. № 8. С. 33–35.*
2. *Відоменко І. О. Завдання галузевої конкурентної політики та організаційно-економічний механізм реалізації стратегії конкуренції. Економіка: проблеми теорії та практики. 2013. № 196. Т. IV. С. 932–937.*
3. *Крищенко Д. В. Визначення рівня конкурентоспроможності української економіки. Зовнішня торгівля: право та економіка. 2015. № 4. С. 51–57.*
4. *Назирів К. З. Сучасні фактори конкурентоспроможності національної економіки. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право. 2014. № 3. С. 159-171.*